

pri Sv. Jakobu, 9 fl.; Detiček Ivan v Polčanah, 1 fl.; Zdolšek And., župnik pri Sv. Stefanu, 5 fl.; Škrjanc Matija, kaplan v Vitanji, 3 fl.; Posojilnica v Brežicah, 20 fl.; Hvalec M. v Jurklostru, 5 fl.; Par Valentin, župnik v Gotovljah 3 fl.; Serajnik Lovro, nadučitelj v Prihovi za Mico Flis 1 fl. in za Maliko Mlaker 50 kr.; Repolusk M., kaplan v Lučah, 2 fl.; Kern Chr. v Šoštanju, 5 fl.; Pečnik F., kaplan v Braslovčah, 2 fl.; Krušic Jak., župnik pri Sv. Andražu, 5 fl.; Zdešar Lovrenc na Glincah pri Ljubljani, 5 fl.; Ogrizek Franc, župnik v Črešnjicah, 2 fl.; Turkuš Stefan, župnik v Sromljah, 5 fl.; Kardinar Jožef, kaplan na Dobrni, 2 fl.; Gregorec Lavoslav, kanonik, drž. posl. pri Novi cerkvi, 10 fl.; Bokalič Janko v Pilstanju, 50 kr.; Baš Lovro, c. kr. notar v Celju, 5 fl.; Cerjak Jožef, kaplan v Rogatcu, povodom otvorjenja slovenske gimnazije, poslal od naslednjih gg. nabrane svote: Ogrizek Janez, trgovec pri Sv. Križu, 6 fl.; Cilenšek Alojz, župnik, 5 fl.; Višnar Franc, kaplan, 5 fl.; Roškar Martin, kaplan, 5 fl.; dr. Jurtela Fran, odv. v Šmarji, 1 fl.; Fras Anton, prof. v Gorici, 1 fl.; in med kegljavci nabranih, 1 fl. 50 kr.; vkup 30 fl. 50 kr.; g. Zupane Janez, velepos. v Gaberji, 5 fl.; Vavken Janko, tajnik Južno-štaj. hran. v Celju, 2 fl.; Prebitek od Boštjanovega venca 4 fl. 84 kr.; Cerjak Jožef, kaplan v Rogatcu, 5 fl.; Hüth Karol, c. in kr. vojni župnik v Zagrebu, 3 fl.; Rojnik v Gradcu, 1 fl.; Jezovšek Mihael, c. kr. notar na Vranskem, 5 fl.; J. Lipeš, c. kr. ravnatelj v pok. na Vranskem, 2 fl.; Apat Ivan, veleposestnik v Pondori, 2 fl.; Vošnjak Bogomil, dijak v Celju, 1 fl.; Kukovetz-Sturman Anton v Št. Vidu pri Ptui, 50 kr.; Herle Anton, pos. v Solčavi, 1 fl.; Geršak Vincenc, župnik na Vranskem, od vesele družbe na gostiji, 6 fl.; Vogrin Matija pri Sv. Miklavžu pri Ormožu 50 kr.; Degen Franc na Bizelskem, 50 kr. (Dalje prih.)

Iz Celja. (Pri premiranju konjev) so nagrado ali premijo dobili sledeči konjerejci: a) za kobile: Premšak 80 kron, Dobovšek 30 k, Črešnar 30 k, Permoser 20 k, Kožuh 15 k, vsi od Vojnika, Zupanc v Grobelnem 20 k, Obreza pri Sv. Vidu 15 k, Voh v Konjicah 20 k, Ratej iz Zafosta 15 k. b) Za mlade žrebice: Marguč v Kolačnem 50 k in kolajno ali medaljo, Napotnik v Tepini 30 k in kolajno, Turnšek v Gorici 30 k in kolajno, Zupanc 30 k, Lipovšek v Ložnici 20 k, Kresnik na Teharji 15 k, Obreza od Sv. Vida 10 k, Žohar v Tepini 20 k, Salobir v Dobbi 20 k, Pušnik v Dobbi 20 k, Skale v Žičah 15 k. c) Za dveletne žrebice: Bankman v Levcu 50 k in kolajno, Zupanc pri Sv. Vidu 30 k in kolajno, Mirkov od Celja 30 k in kolajno, Jančič od Celja 30 k, Bračič v Konjicah 30 k, Potočnik pri Sv. Pavlu 20 k, Grobelnik v Gotovljah 10 k, Šribar v Dražinjvesi 20 k. d) Za enoletne žrebice: Čepel 50 k in kolajno, Permoser 30 k in kolajno, Okorn 30 k, vsi v Škofljivsi, Lipovšek pri Celju 30 k, Ježovnik v Arnjivsi 10 k, Krešnar v Tepini 10 k, Metičar pri Sv. Vidu 10 k.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Dne 18. sept. je bilo vpričo Nj. veličanstva svetlega cesarja skupno ministersko posvetovanje. — Državni zbor se snide dne 1. oktobra. Na dnevnem redu prve seje je domovinska postava in poročilo kazenskega odseka o postavi v varstvo volilne svobode. — Grof Badeni namerava ustanoviti v državnem zboru močno stranko veleposestnikov.

Češko. Mladočeški poslanci se snidejo v Pragi na razgovor dne 29. sept. — Vašaty bode izključen iz mladočeškega kluba, ker je napadal Eimov govor, naj

se Čehi pridružijo Poljakom. — V nedeljo je bil v Toplicah shod vseh nemških mest in okrajev, da ustanovijo zalogo v korist nemških manjšin.

Štajarsko. V ponedeljek nemški konservativci niso bili tako srečni, kakor mi Slovenci. Zgubili so mandata v Brucku in Muravi. Torej imajo sedaj konservativci samo 10 poslancev, liberalci štiri, nacionalceni enega. Vrli Kaltenegger pa je slavno zmagal zoper Morreta.

Koroško. Pri deželni volitvah kmečkih skupin so Slovenci priborili tri poslance, torej enega več kakor poprej, nemški konservativci samo enega, kakor poprej, nemški nacionalceni pa deset. Slovenci so se vzgledno držali. Slava! Znani nemškutar dr. Abuja je propadel. Izvrstno!

Kranjsko. »Narodni dom« v Ljubljani je dodelan in bode v kratkem z velikimi slavnostmi otvorjen. — Zoper dr. Sustersiča kandidira krščansko-socijalni Slovenec dr. Gregorič in liberalce Lenarčič. — Dne 15. okt. bode v Novem mestu važen shod vinorejcev.

Primorsko. V Trstu je bila podoba žalostne Matere božje v nedeljo slovesno kronana. Bili so navzoči gorški nadškof in štirje škofje. — Gorisko politično društvo »Sloga« ima dne 1. oktobra občni zbor. — V »Slogine« šole v Gorici hodi 500 slov. otrok, v Podturn pa samo pet.

Ogersko. Državni zbor se razpusti začetkom oktobra meseca. Kacih 14 dni pozneje bode pa že volitve, pri katerih bo gotovo tu in tam kri tekla. — Te dni sta v Budapešti zborovala poljedelski in mirovni shod. Kaj posebnega nista sklenila, zlasti ne v prid kmetom, ker je bilo veliko židov zraven.

Bosna. Minister Kallay je izdelal za pravoslavno cerkev nov pravilnik, ki ga je carigradski patrijarh že potrdil. Zoper ta pravilnik so pa vsi pravoslavni, ker ne pustijo, da bi njihova cerkev prišla popolnoma pod državno oblast. — V Nevesinju v Hercegovini sta se sprla madjarski in hrvaški bataljon. Več vojakov je ranjenih, štirje hrvaški pa ubiti.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so v posebnem pismu izjavili, da posvečevanje angleških duhovnikov ni veljavno ter opominjajo angleške razkolnike, naj se vrnejo k sv. katališki cerkvi.

Italijansko. Crispijev sin bi moral radi velike goljufije pred sodišče, pa jo je popihal v Ameriko. — General Baldissera se te dni odpelje v Masovo v Afriki.

Francosko. Provansansko prebivalstvo je začelo glasno zahtevati, naj se njihovem jeziku, ki je precej različen od francoskega, dajo vse pravice v cerkvi, soli in uradu.

Angleško. Potovanje ruskega carja na Angleško ima tudi političen pomen, ker se je car dolgo razgovarjal z ministerskim predsednikom, Salisburyjem. — Slavn Gladstone se veliko poteguje za pravice ubogih armen-skih kristijanov v Turčiji.

Rusko. Vlada je sklenila nato gledati, da se nikjer preveč Nemcev ne naseli, posebno ne ob meji, ker bi to bilo nevarno o vojskinem času.

Srbsko. V radikalni stranki je nastal na radost vlade razpor. Mnogo radikalcev je pristopilo k vladini stranki. Ali bode to na korist Srbije, ne vemo.

Turško. Pretekli teden je v Carigradu na sultanovo povelje bilo je vse pripravljeno, da se na dano znamenje začne splošno klanje Evropecev in da se predmestje Pera začne bombardirati. Sultan je rekel, da se morajo pokončati vsi kristijani in razrušiti celo mesto, čim se tuje brodovje prikaže v Dardanelah.

Špansko. Na Filipinskih otokih, v vshodni Aziji, se ustaja vedno bolj razširja. Te dni so se ustaši po-

lastili pokrajine Cavite ter napadli več samostanov in ubili 13 menihov.

Afrika. Papeževemu poslancu Makariju je rekel kralj Menelik: »Papež je oče nas vseh in ima pravico nam pisati in izražati svoje želje. Mi se še vidimo in o tej stvari govorimo obsirneje«. — Imenitno sudansko mesto Dongolo so Angleži dobili v svojo oblast.

Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovec.)

(Dalje.)

Sledil mu je kot kralj Andrej, bratranec sv. Štefana, a tudi on se je imel vojskovati z domačini uporniki, ki so l. 1052. zopet na slov. Štajar prihruli ter se polastili Ptuja. Precej let je potem mesto z okolico zdihovalo pod kruto oblastjo nenasitljivih Ogrov. Še le nadškofu Konradu (1120—1147) se je posrečilo, pogoditi se z Ogri, da so mu vrnil Ptuj. Toliko več pa je imela trpeti okolica, ki je vsled tega celó podivjala.

Okoli l. 1160. so začeli Ogri okoli Ptuja zopet zelo rogoviliti in potem še celó mesto oblegati. Tolika predrznost je solnograškega ministerijala Friderika Ptujškega hudo razkačila. Mahoma je zbral svoje vojnike ter je odpodivši sovražnika, odvezel Ogrom vso zemljo do izliva Pesnice v Dravo, katero so se bili v lasti imeli. Kralj Gesa II. se je zaradi tega pritožil pri solnograškem nadškofu Eberhardu I. ter zahteval, naj nadškof Friderika pokara in v prihodnje enako početje zabrani.¹⁾

Po smrti ogerskega kralja Bele III. (23. apr. 1196), se je med njegovima sinoma, Emerikom in Andrašem vnela večletna borba, v kateri je imel tudi slov. Štajar zopet trpeti.

Ko je namreč Andraš, ki se je bil z orožjem vzdignil zoper svojega brata, kralja Emerika, premagan utekel k avstrijskemu vojvodi Leopoldu, napadli so Ogri slednjega dežele. Tudi na slov. Štajar so l. 1199. prihruli ter zlasti v Ljutomerskih goricah hudo razsajali. Toda Friderik Ptujski jih je s pomočjo nemških vitezev, ki so se ravno takrat iz Palestine vračali, namreč pri Veliki Nedelji slavno premagal, jim odvzel plen ter priboril ves velikonedeljski okraj, namreč Veliko Nedeljo, Ormož, Središče in Sv. Miklavža z Ljutomerskimi goricami, kar je do takrat še pod Ogersko spadalo.

Te lepe, a zelo zupuščene kraje je Leopold pridružil Štajarski, podložnike pa prepustil ptujskim gospodom. Slednji so nje kmalu potem s polovico desetine izročili nemškemu knezom ki so pri Veliki Nedelji ustanovili še zdaj obstoječo komendo nemškega reda.²⁾

V prvi polovici 13. veka so se vršili, kakor na Ogorskem, tako tudi na Štajarskem veliki prevrati. Na Ogorskem so se za kralja Bele IV. naselili Kumani, ki so sicer pred Mongoli iz Ruskega bežali, a ko so slednji na Ogersko prihruli, ž njimi pustošili in po letih deželo pomadjarili. Kumanski madjarizem je poplaval Ogersko in za nekaj časa tudi Štajarsko.

Ker po žalostnem koncu Friderika Bojevitiga, poslednjega vojvode iz hiše Babenberške, ki je v bitki z Ogri ob Litavi dne 15. junija 1246. l. našel smrt, Štajarska ni imela postavnega vladarja, prisvojili so si jo l. 1251. Ogri. Toda z ogersko vlado so bili štajarski plemenitniki zelo nezadovoljni. Zlasti jih je razžalil kraljev namestnik na Štajarskem, ki je Štajarce zaničljivo imenoval kupljene služabnike ogerske. Zato so se dne 7.

maja 1253 v Ljubnem na gornjem Štajarskem posvetovali z deželnimi stanovci in so češkega Otokarja II. izvolili za deželnega vojvodo. Vsled tega je ogerski deželni glavar, grof Štefan Šubic iz Zagreba, moral Štajarsko zapustiti. Pa še v tistem letu je poslal kralj Bela, hoteč na vsak način pridobiti Štajarsko za svojega sina Štefana, omenjenega grofa Šubica z veliko armado zopet na Štajarsko. Ta je začel Ptuj z vso silo oblegati. Pa preden še je mesto prišlo Ogrom v oblast, je Friderik Ptujski s pomočjo Seifrda Marenberskega sovražnika nepričakovano napadal in pregnal. Na prigovarjanje papeževo sklenil se je v Budi dne 3. aprila 1254. l. mir, po katerem je Štajarska pripadla mladoletnemu sinu ogerskega kralja, Štefanu, Avstrija pa češkemu Otokarju II. Radi mladoletnosti novega vladarja štajarskega, Štefana, upravljal je Štajarsko imenovani Štefan Šubic iz Zagreba. Ali ž njim je bilo ljudstvo kmalu zopet nezadovoljno, zlasti pa plemenitaši, ker Ogri niso hoteli potrditi njih pravic, pač pa so vsako še tako neznatno upiranje takoj s silo ukrotili.

Najbolj pa je Štajarce razkačilo brezozirno postopanje proti Seifridu Marenberskemu. Po nedolžnem zarote obsojen, bil je poklican v Gradec pred deželno sodnijo. Ker pa ni ob določenem času prišel, odpravil se je grof Štefan mahoma z vojaško trumo v Marenberg ter je začel Seifrda v njegovem gradu oblegati. Pa Hartnid Ptujski je zbral nezadovoljne deželane ter je s plemenitniki Dravske doline udaril nad oblegovalce. Grof Štefan je komaj utekel v Maribor, a tudi od tod ga je Hartnid Ptujski podil proti Borlu, kjer bi ga bil najbrž živega zasačil, ako bi ne bil srečno Drave preplaval in na Ogersko utekel. Tam se je pri kralju in vojvodi pritožil zoper Štajarce, zlasti pa zoper Hartnida Ptujškega.

Kralj Bela, razkačen čez toliko nezvestobo, ukaže sinu Štefanu, naj se v precejšno armado takoj poda pred Ptuj ter naj ne miruje, dokler mesta in gradu ne dobi v svojo oblast. Hartnid Ptujski je sicer l. 1258. oboje z velikim pogumom branil in odbijal sovražne napade, a dolgo se ne bi bil mogel držati. O pravem času je prišel Ulrik, bivši sekovski škof, kot solnograški nadškof iz Rima, kjer je bil palj prejel, pred Ptuj. S seboj je prinesel pismo Ogrom naklonjenega papeža, in vsled tega je bilo mesto Ptuj z gradom izročeno Ogrom, Hartnid Ptujski pa je moral plačati 1500, ali kakor trdijo drugi, celo 3000 mark v srebru. (Dalje prih.)

Smešnica. Ko Lukarjev Nace dolgo in nepremično gleda na telegrafne žice, vpraša ga sosed: »Nace, zakaj pa vendar gledaš na telegraf?« — Nace odgovori: »Veš zato: naš bogati župan je danes svojemu sinu poslal telegrafično denar, in jaz čakam, kedaj da denar tukaj mimo smukne, morda kak goldinarček dol pade!«

Razne stvari.

Domače. (Sinóda) ali cerkveno zborovanje za našo škofijo se začne prih. ponedeljek, popoldne ob 4. uri s slovesno procesijo iz škofijske palače v cerkev sv. Alojzija ter se konča v petek s skupnim sv. obhajilom.

(Deželnozborska volitev v Mariboru.) Včeraj je edini kandidat dr. Jožef Schmidler dobil samo 482 glasov, dasi so mnogi kar na komando morali na volišče, n. pr. učitelji in učiteljice. Skoro tri četrtine mariborskih volilcev je ostalo doma, kar dovolj jasno kaže, kako da marajo za dr. Schmidlerja in da se prihodnjic mora postaviti nasproten kandidat!

(V mestni skupini) Slov. Gradec, Slov. Bistrica, Marenberg itd. je včeraj zmagal znani Lenko iz

¹⁾ Muchar, Gesch. Steierm., IV., 435.

²⁾ Muchar, Gesch. Steierm., V., 31.